

מסורת הש"ס

(א) לעיל כ: ט) (ג) לעיל ל: ז') (ב) לעיל כט: ז') (ד) לקמן לב: ט) (ה) לקמן לו: ו') (ו) שם, ו') (ז) לעיל ל: וס"ג, ח) (מספ"ס פ"ג, ט) רש"א,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אכל וכו' כחלש הספינה דרדא עממה: (ב) בא"ד בחירו של שמעון שלא מדעתו:

גליון הש"ס

נב' לא יביא לא פ"ש. ע"י בטורי אבן גאון מלואים גזירה דף כח ד"ה הרי: רש"י ד"ה מחלוקת בו'. וכל המחור. ע"י משו' פנים מאירות ח"ב סימן קע"א ודכדכו כ' המ"א ספי' מלח: תוס' ד"ה אבל גזל. בין דא קייבא בשרשות של ראובן וכו' ולכך אין קרקע גזולה. ממה לו הא אמרין ילא עדים שהקשו לקרקעות ח"כ אם גזל עבדים והכניסו לגיטוי אין גזלים נטפסין נהר אין חייב בזהריותן הרי אף דלון קיימין בנשות צעלים וסה בנשות הגזלן וספ"ה אין גזלות וס"ג: שם ד"ה ור"י סבר וכו' ב"ש היקשא. ע"י ר"ה דף לז ע"א ג"ש. דספי' ד"ה ה"ק ח' לא ג"ש. וסנהדרין דף עג ע"א ברש"י ד"ה היקשא. ומנחות דף פג ע"א רש"י ד"ה זאת אומרת:

מוסף רש"י

יאגדנו מלמעלה. אם נספרו עליו יאגדס שהיו שולין עם השדירה כשאר לולבין (שער כס:). אפילו בסיב. אולרי"ה שגל סביב הדקל ונכרך סביבו כלולבי גפנים (לקמן לו:). בעיקרא דדיקלא. לחמן ממנו נזרים וקולפן עד שראויין לאגד, וטעמא דר' יהודה לאו משום הדר הוא, דהא אוקימנא דלא צ"ע הדר, אלא משום דצעי מינו (לקמן לו:).

הושענא קרו לה. על שם שרגילין לאוגדן להושענא צג: **והמסכך בשרוש הרצים**. הא נמי גזל הרצים: **מחלוקה**. הא דפסיל ר' אליעזר כגון שמקף את חצירו בחזקה והוציאו מסוכתו הצנייה בקרקעו של גזול **ו**כל הממוצר לקרקע הרי הוא כקרקע: **ור' אליעזר לטעמיה**.

דאמר סוכה שאולה אין יוצאין זה צפ' הישן (לעיל כ:). הלכך ממנה נפשך זו פסולה: **אי קרקע גזולה**. כלומר אם יש על הקרקע תורת גזל כשאר מטלטלין לעמוד בחזקת הגזלן: **סוכה גזולה היא**. ור' אליעזר דריש תעשה לך משלך ולא גזולה ולא שאולה: **ואי אינה גזולה**. וכל הימים בנשות צעליה היא הויא לה שאולה. ופלוגתא היא בהגזל (ב"ק דף קיז:) איכא למ"ד קרקע גזולת דדריש ריבוי ומיעוט ואיכא למ"ד קרקע אינה גזולת דדריש כללי ופרטי: **ורבנן לטעמיהו**. דאמרי יוצא אדם בנכרה שאינה שלו בשאולה וס"ל דקרקע אינה גזולת דרבנן הוא דאמרי צפ' הגזל (סס) דקרקע אינה גזולת ופלגי עליה דר"א נמי בזה דגזילת קרקע הלכך שאולה היא. וה"ה נמי דה"ל לר"נ למימר דר"א לטעמיה דאמר בהגזל (סס) קרקע גזולת וסוכה גזולה היא דמייאשי צעלים מינה כשאר מטלטלין דה"ל קרקע בחזקת גזלן ורבנן לטעמיהו דאמרי קרקע אינה גזולת ושאולה היא אלא אי אמר הכי הוי משמע דמדי ר' אליעזר בשאולה ואנן קיס לן בהישן (לעיל דף כ:). דאף בשאולה פסיל הלכך אמר לה רב נחמן ממה נפשך כלומר ח"נ הוה סבירא ליה לר' אליעזר קרקע אינה גזולת כרבנן אפ"ה פסיל לה משום שאולה: **אכל גזל עזים וסיכך בהן**. אין זו לא גזולה ולא שאולה דקנניהו בשנינו מעשה ושינוי השם ועוד משום תקנת השבים אינו צריך לסמור בנינו אלא יחזיר דמים. ודאמרין צפ' הישן (סס) דמודו רבנן בגזולה לאו בגזל סוכה המחוצרת לקרקע ולא בגזל עזים ומסכך בהן אלא בגזל סוכה העשויה בראש העגלה ובראש הספינה דהיא עצמה גזולת שאינה מחוצרת לקרקע ואין עליו להחזיר דמים אלא כמו שהיא צנויה דאין כלן משום תקנת השבים שהרי לא טרח עליה לצנותה ולא הוציא עליה יציאות הלכך גזולה היא: **ממאי**. דבגזילת קרקע פליגי ובטעמא דשאולה: **ההיא סבא**. דגזלו ממנה עבדי ריש גלותא עזים וסככו בהן: **זוונה**. זוונה להחזיר לה עזים עזמן: **לאזובה**. לאזבהם אצטו ילידי ביתו שזמה עשר ושלש מאות: **פעיסא**. קולנית היא זו: **אלא דמי עזים**. דתקנת חכמים היא זו על המריש הגזול שצנאו בצירה שיטול הגזול את דמיו ולא חייבזהו לקעקע את בנינו מפני תקנת השבים בנס' גיטין (ד' נה:). **עצדו רבנן סקנא**. ליעול דמיו: **מפני סקנא מריש**. ולא אמרינן אין כלן הפסד מרובה ויסמור

סוכתו דמזכה משוי ליה כל שצבה ככנין קצע: **פשיטא מאי שנא מעזים**. דאמרן לעיל גזל עזים וסיכך בהן אין לו אלא דמים: **עזים שכיחי**. לקנות בדמים שיתן לו זה הלכך משום תקנת השבים לא אטררחוהו לגזול דהא גזול מאי מיטרח ומזבין: **ואי חצרה צטינא**. הוה ליה כשאר בנין קצוע: **מה אסרוג צעי הדר**. כדכתיב ציה: **לא מקשינן**. לא הוקשו ללמוד זה מזה ולא ניתן לדרוש מעצמו מכל י"ג מדות שהמורה נדרשת בהן אלא ק"ו: **אכל אסרוג דצבי הכל צעי הדר**. דהדר כתיב ציה ולא דרשינן ליה לצבי יהודה אידור לשון יוויי כדדריש ליה בן עוזאי לקמן (ד' לה:). **כפוס**. לשון אסירה כדתנן (מסות ד' כג:) כופת שתי ידיו על העמוד: **אין אוגדין אם הלולב**. האי לולב היינו הושענא כולה שלשה המינים יחד: **אפילו צבי**. הגדל סביבות הדקל ונכרך סביביו כעין לולבי גפנים: **ואפילו צעיקרא דדיקלא**. מן הקליפה ואע"פ שאין מרחיקין דומה למראה הלולב וצלבד שיהא מאותו המין דטעמא דר' יהודה התם לאו משום הדר הוא: **אלא משום דקסבר לולב צריך אגד**. הלכך כל הנאגד עמו הוי מן המזוה ונמצא עובר צבל מוסיף אם יאגד מין חמישי: **פריש**. קורוני"א: **כמושים**. פלגדי"ש:

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

לא.

אי קרקע גזולה. אמת הוא דר' אליעזר סבר כן דשמעינן ליה הכי בהגזל בטרלא (ב"ק דף קיז:) אלא רוצה ליישב דבריו בכל ענין: **אבל גזל עצים וסיכך בהן**. אין זה לא גזולה ולא שאולה דקנניהו בשנינו מעשה ושינוי השם ועוד משום תקנת השבים אין לו עליו לסמור את בנינו אלא יחזיר

דמים והא דאמרין צפרק הישן (לעיל דף כ:) דמודו רבנן בגזולה לאו בגזל סוכה המחוצרת לקרקע ולא בגזל עזים וסיכך בהן אלא בגזל סוכה העשויה בראש העגלה או בראש הספינה (ה) והיא עצמה גזולת שאינה מחוצרת לקרקע ואין עליו להחזיר דמים אלא כמו שהיא צנויה דאין זה משום תקנת השבים שהרי לא טרח לצנותו ולא הוציא עליו יציאות הלכך גזולה היא כך פי' בקונטרס ועל חסם דחק דמדכתיב לך דממעטין גזולה צפרק הישן (לעיל דף כ:). וגזל עזים וסיכך בהן שינוי החזר לצרייתו הוא ומדאורייתא לא קני ומשום תקנת מריש היינו מדרבנן וקרא מיתוסס מדאורייתא ואפילו ט' [מדרבנן] בלא עגלה וספינה איכא לאוקומינה קרא כגון בראובן שצנה סוכה בנצרכו של שמעון ט' מדעתו וצא שמעון ומקף את ראובן והוציאו מסוכתו דאין עליה תורת שאולה *כיון דלא קיימא בנשותו של ראובן ולא דמיא לקרקע דבחזקת הצעלים עומדת ולכך אין קרקע גזולה: **ור"י סבר דאמקשינן דלרב דאחרוג**. פי' בקונטרס לא הוקשו ללמוד זה מזה ולא ניתן לידרוש מעצמו מכל י"ג מדות שהמורה נדרשת בהן אלא קל וחומר ותמימה גדולה פי' דאפילו סמוכין דהיינו שני מקראות הסמוכין זה לזה ניתנו לידרש מן המורה כדאמרן בריש יצמות (דף ד.) סמוכין מן המורה מנין שנאמר סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר *כל שכן היקישא דהיינו שני דברים המוקשים צפסוק אחד ואפילו לר' יהודה דלא דריש סמוכין אלא היכא דמוכח ומופנה כדאמרין התם מ"מ צהיקישא מודה אלא כל המדות אדם דן מעצמו חוץ מגזרה שזה דאין דן אלא אם כן למדה מרבו והכא צסברא פליגי דיש דברים שאין להקישם לאותו דבר ושמא קסבר לא שייך לשון הדר אלא דרש פסיות: **איין אוגדין את הלולב אלא במינו**. תימה היכי צעי למימר משום דצעי הדר והא פסל צמתניתין (ד' לו:). בגימטיות של זה שזו עושין משום נוי ושמא הוי מצי למימר וליטעמין:

לא מצא אתרוג לא יביא לא רמון ולא פריש. יש לדקדק מכאן דאם לא מצא כשר מנצרך צפסול מדנקט פריש או רמון ויש לדחות אצל יש לדקדק דשרי כמו לולב פסול לרבנן צשעת הדחק:

והואיל

עין משפט ונר מצוה

א ב מיי פ"ה מהלכות סוכה הלכה כה סמג עשין מנ טו"ש"ע א"ח סימן מרל סעיף ג:

יא ג ד מיי פ"א מהל' גזילה הלכה ה סמג עשין עג טו"ש"ע ח"מ סימן שם סעיף א:
יב ה מיי פ"ו מהל' לולב הלכה ה סמג עשין מד טו"ש"ע א"ח סימן מרנה סעיף יג יד:

יג ו מיי פ"ה מהלכות לולב הלכה א סמג שם [טו"ש"ע א"ח סי' מרמו סעיף ו וסי' מרמו ס"ב]:

לעוי רש"י

קורוני"א (קורוני"ץ).

חבשו (פרי).

פלגדי"ש. נובלים.

רבינו חננאל

דמיקרא נמי אסא דהושענא קרו ליה. אסיקנא מחלוקת ר' אליעזר וחכמים בסוכה גזולה, בתוקף חבירו והוציאו מסוכתו, ר' אליעזר פוסל וחכמים סבשינן, אבל לז עצים וסיכך בהן, אין לו אלא דמי עצים בלבד. פי' פשיטא, צעקנות, אמר רבינא גזל כשורא וסיכך בה, עכדו רבנן קתנא גזול, כדתנן בס' גיטין ועל מריש הגזול שבנאו בבנין שנוטל דמיו מפני תקנת השבים ונהנימ' בגו שבעה אבל בחר שבעה הדר בעיניה. ואי חבירה בטנא, כלומר קבעה בטיט להיוותה שם, אין מחביבין אותו להסירה ולהחזירה(ה), אלא נותן את דמיו ודיו. תנא אין אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו ביום טוב ראשון, אלא אם כן נותנו לו במתנה גמורה. ומעשה ברבן גמליאל וקניס שהיו באים בספינה ונתנו לו להם לולב, לקח רבן גמליאל לולב באלף זה וזה, וכיון שיצא בו נותנו במתנה גמורה לחבירו וחבירו לחבירו כו'. תנא יבש פסול, ור' יהודה מכשירי ביבש ולא בעי הדר בלולב. והאי דקתני אין אוגדין את הלולב אלא במינו, לאו משום דבעי הדרור בלולב, אלא משום דר' יהודה סבר לולב צריך אגד, ואי אגיד ליה במין אחר וזילי מין הלולב הוו להו ה' מינין, לפיכך תני אין אוגדין את הלולב אלא במינו. ואפי' סיב וכיוצא בו שהוא ממיני דקל כשר לאגד בו. והא דתניא וכולן כמשינן כשרין, יבישין פסולין, ר' יהודה אומר אף יבישין כשרין.

(א) נראה דצ"ל להסירה ולהסירה אפילו לאחר ז'.‏